

גרימת מוות ברשלנות - יסודותיה ומרכיביה

עבור אנשים רבים מתקשר המונח "גרימת מוות ברשלנות" עם תאונות דרכים, שנגרמו כתוצאה מהתנהלות פזיזה על הכביש. ואולם, מדובר בעוד שורה ארוכה של אירועים אשר הובילו למותו של אדם, בין אם על ידי מתן טיפול רפואי, שימוש במכונות או בכלי נשק, ומעשים רבים נוספים שבהם לא ננקטה חובת זהירות הסבירה כלפי הפרט או הציבור. בשורות הבאות נסקור את העבירה, ונבחן שתי דוגמאות שהגיעו לכדי כתבי אישום והרשעות.

יסודות עבירת גרימת מוות ברשלנות

סעיף 304 לחוק העונשין קובע ענישה מרבית של 3 שנות מאסר על גרימת מוות ברשלנות. למעשה, מדובר בעבירת ההמתה הקלה ביותר, יחסית לעבירת הריגה שעונשה המרבי 20 שנות מאסר, ועבירת רצח בכוונה תחילה שעונשה מאסר עולם. מדוע גרימת מוות ברשלנות מקבלת עונש של 3 שנים ונחשבת מסוג עוון בלבד? ובכן, ההבדל טמון ביסוד הנפשי של האדם האחראי לאירוע, שלא התכוון כלל להתרחשותו אך אמור היה לצפות את תוצאותיו, כמו למשל תאונת דרכים שגרמה למותו של אדם. זאת לעומת עבירות המתה אחרות שבהן הייתה כוונת תחילה והנאשם הפך להסב פגיעה לאחר. יחד עם זאת, ראוי להדגיש כי במקרים חמורים במיוחד של רשלנות (כמו נהיגה תחת השפעת סמים שהובילה לתאונת דרכים), עשויה התביעה להעלות את הרף מגרימת מוות ברשלנות לכדי הריגה, שכן היסוד הנפשי עולה גם הוא מדרגה.

הרשעה וענישה

כאמור, סעיף 304 לחוק העונשין קובע שלוש שנות מאסר כעונש מרבי על גרימת מוות ברשלנות. כלומר, למרות שמדובר בעבירת ההמתה הקלה ביותר עדיין צפויה תקופה ארוכה מאחורי סורג ובריח. יתר על כן, מפאת קדושת החיים וחומרת התוצאות, נוטים בתי המשפט שלא להסתפק במאסר על תנאי במקרים אלו, ולשלוח את המורשעים לתקופות מאסר בפועל. באופן כללי, ישנם ארבעה תנאים מצטברים להרשעה בעבירה זו, שאם לא הוכחו לא יורשע בה הנאשם. הראשון הוא כמובן מותו של אדם. השני הוא גרימת מותו של אדם בין אם בכך שהנאשם ביצע מעשה מסוים, ובין אם במחדל - כלומר נמנע ממעשה אותו חייב היה לבצע. התנאי השלישי הוא קשר ברור בין המחדל או המעשה לבין המוות, והרביעי הוא הפרה של חובת הזהירות כלפי אחרים אשר מצופה מאדם סביר במצב זה או מבעל המקצוע. מטבע הדברים, עורך דינו של הנאשם ינסה לשכנע את התביעה, ולאחר מכן את בית המשפט, בדבר אי התקיימותו של אחד או יותר מתנאים אלו.

מורכבות ההליך המשפטי

יש לציין כי לעיתים קרובות אין אלו מקרים קלים להוכחה מצד התביעה, ובפרט כאשר הם מערבים דקויות טכניות. לדוגמה, במקרה של מוות שנגרם עקב הליך רפואי, תצטרך התביעה להראות שהרופא או המוסד הרפואי חרגו מחובת הזהירות המצופה מהם, שמדובר ברשלנות החורגת מטעות אנוש סבירה במצב שנוצר ובהליך שנעשה, וכמובן שקיים קשר ישיר בינה לבין המוות. כל אחת מסוגיות אלו עשויה להיות נתונה לפרשנות שונה מצד מומחים רפואיים, וכל צד יציג חוות דעת מנוגדות. מחלוקות דומות עשויות להתעורר למשל בעת דיונים משפטיים הנוגעים לאחריות קבלני בנייה, ממצאי פיתוחים ומהנדסים. כאן עשויה ההגנה להציג טיעונים הנוגעים לחומרים ואמצעים אשר מצויים בתחום האפור של התקן, או להצביע על התנהלות נמהרת דווקא מצדו של הנפטר עקב שימוש בלתי זהיר בכלי עבודה, במוצרים או אי לבישת ביגוד מגן.

כמה מילים על פזיזות ורשלנות

חשוב לדעת כי בחוק העונשין קיים סעיף נוסף שמספרו 338, העוסק במעשים שעומדים בגדר פזיזות ורשלנות. מדובר ברשימת פעולות אשר ביצוען בצורה רשלנית או נמהרת גרמה לחבלה ולסיכון חיי אדם. כלומר, סעיף זה מטפל במקרים שלא הובילו למוות, אך עדיין נחשבים לעבירה פלילית וצפויים אף הם

לשלוש שנות מאסר. על הפעולות נמנות בין היתר רשלנות ופיזות בעת נהיגה ברכב, שימוש באש או בחומרים נפצים, שימוש במכונות, שימוש בכלי נשק וחומרי נפץ, והחזקת חיה – כל זאת מבלי לנקוט באמצעי זהירות הולמים. לרשימה מצטרפים גם מקרים של מתן טיפול רפואי ותרופות, וכן חומרים רעילים או מסוכנים.

גרימת מוות ברשלנות - אסון ורסאי

אחת הדוגמאות המוכרות ביותר של גרימת מוות ברשלנות היא זו הקשורה בפרשת אולמי ורסאי. מדובר במקרה שהתרחש בשנת 2001 ונחקק בזיכרון הציבורי, כאשר במהלך חתונה באולם האירועים בירושלים התמוטטה לפתע רחבת הריקודים, וקרסה שתי קומות למטה ביחד עם החוגגים. כתוצאה מכך נהרגו 23 ממוזמני החתונה ועוד נפצעו יותר מ-350 אנשים. אחד הנאשמים המרכזיים בפרשה זו היה א.ר. אשר שימש בתור מרצה בטכניון, והיה מפתחה של שיטת בנייה ייחודית המכונה פל קל. כמו כן, א.ר. היה בעלי חברת פל קל הנדסה אשר שיווקה טכנולוגיה זו לגורמים שונים במשק. בפסק הדין קבע בית המשפט כי התביעה הצליחה להוכיח ששיטת הפל קל בלתי תקינה, מסוכנת ומעמידה סיכונים בלתי סבירים. השימוש בשיטה זו ליציקה של תקרות אינו עומד בתקן הישראלי או בתקנים מוכרים אחרים, ולדברי השופט חייב מבנה להיות מתוכנן בצורה כזאת, שלא ייכשל גם בנסיבות קיצוניות. על כן, הבחירה בשיטת הפל קל לבניית תקרות אולם האירועים חרגה מרמת הזהירות הסבירה והייתה בגדר רשלנות, בעוד הנאשם מודע לכך שועדת כשלים של לשכת האדריכלים והמהנדסים שללה את השימוש בה.

גזר הדין באסון ורסאי

כאמור, בגזר הדין נקבע כי א.ר. נהג ברשלנות מעצם העובדה שהפיץ, שיווק ומכר את השיטה, ומפני שהמשיך לדבוק בה למרות שהיה מודע להתראות לגביה פגמיה. שופט המחוזי בירושלים קבע כי האדם הסביר במקרה זה צריך היה ויכול היה להיות מודע לסיכונים ולפגמים של השיטה, ואילו א.ר. לא גילה את כל הפרטים האמיתיים למי שעבד עימו, ויצר מצג כוזב לפיו השיטה תואמת לתקן בישראל. על כן, גזר עליו בית המשפט ארבע שנות מאסר בפועל, וכן שנה אחת מאסר על תנאי. יש לציין כי הפרקליטות סברה שמדובר בעונש קל מידי וערערה לעליון, שבחר שלא לשנות את הענישה שהוטלה על א.ר. כמו כן, בית המשפט המחוזי בירושלים החליט לזכות אותו מהאשמות בגין חבלה חמורה והריגה – שיכולה להוביל כאמור לענישה של עד 20 שנות מאסר. כפי שראינו לעיל, ההבדל בין [עבירות ההמתה](#) לסוגיהן טמון ביסוד הנפשי, ובית המשפט קבע כי א.ר. אכן האמין ומאמין גם עכשיו שמדובר בשיטה טובה ואיכותית. לפיכך, אין אפשרות להרשיעו בהריגה ובחבלה. לצידו של א.ר. הורשעו בגרימת מוות ברשלנות שלושה מן הבעלים של אולמי ורסאי. על האחד הושתו שנתיים וחצי מאסר בפועל ועל השני ארבע חודשים של עבודות שירות, וכן ארבעה חודשים מאסר על תנאי.

גרימת מוות ברשלנות רפואית

גם רופאים נושאים באחריות פלילית על מעשיהם, אך מדובר רק באירועי התרשלנות מובהקים וברורים. אחת הדוגמאות המפורסמות היא של רופאה מרדימה שעבדה בבית החולים אסותא. במהלך ניתוח פשוט למדי שהתבצעה בילדה קטנה, אמורה הייתה להשגיח הרופאה על ההרדמה הכללית. ואולם, לאחר שניתנה הזריקה התיישבה הרופאה על כיסא לצד המטופלת, נרדמה למרות האחריות בה נשאה, ובכך נגרם מותה של הילדה. גם מקרה זה הגיע אל בית המשפט המחוזי בירושלים, שהתייחס לאירוע בחומרה רבה וגזר על הנאשמת שמונה שנות מאסר בפועל.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין גרימת מוות ברשלנות?

אתה זקוק לעורך דין פלילי מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירה המשטרית ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירה פלילית שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם שהייה מאחורי סורג ובריח למשך תקופה ארוכה. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנאשמים המואשמים בעבירות המתה מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה ונלקחת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין גרימת מוות ברשלנות, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

23/08/2017
077-5006206
052-6885006

גרימת מוות ברשלנות - יסודותיה ומרכיביה - עורך דין פלילי אסף דוק

{*:fast_contact}